

Öppet brev till statsministern och utrikesministern – Ahmadreza Djalali i iranskt fängelse i åtta år, dömd till döden, allvarligt sjuk och nu i hungerstrejk

Stockholm 4 september 2024

Till statsminister Ulf Kristersson och utrikesminister Tobias Billström

Akademiernas kommitté för mänskliga rättigheter vill med detta brev inskräpa den desperata situationen för den svensk-iranske forskaren Ahmadreza Djalali.

Som regeringen väl känner till är Djalali fängslad i Iran sedan april 2016, och, efter en mycket bristfällig rättegång, sedan 2017 dömd till döden för spioneri. Iran har också flera gånger meddelat att dödsdomen varit på väg att verkställas, vid åtminstone ett tillfälle redan efterföljande dag.

I mitten av juni nådde regeringen en stor framgång i förhandlingar med Iran genom att lyckas få Johan Floderus och Saeed Azizi frisläppta ur iranskt fängelse. Det skedde i utväxling mot den i Sverige livstidsdömd iraniern Hamid Noury. Detta var en betydande humanitär bedrift och en milstolpe för Sverige ifråga om mänskliga rättigheter. Tyvärr misslyckades emellertid regeringen med att också få ut Djalali. Ansträngningarna var förgäves, då Iran inte ens ville diskutera Djalalis fall.

I och med detta blev också Djalalis situation ännu värre. Den var redan tidigare dubbelt livshotande. För det första kan dödsdomen verkställas med mycket kort varsel. Den 4 maj 2022 rapporterade iranska medier att domen skulle verkställas den 21:a samma månad. Den verkställdes inte då, men hotet om verkställande är hela tiden akut.

För det andra är Djalalis hälsotillstånd så dåligt att han mycket väl kan dö i fängelset utan avrättning. Han lider av omfattande hälsoproblem och långt gången undernäring. Hans tillstånd har förvärrats av de hårda villkoren i fängelset och av utebliven sjukvård. Han lider också svårt psykiskt av isoleringen.

Till detta skall nu läggas förlusten av det svaga hopp Djalali tidigare hade om att ingå som del av en möjlig fångutväxling. Detta har drivit Djalali till desperationens brant. Han meddelade den 24 juni i ett inspelat telefonmeddelande via sin hustru Vida Mehrannia att han den 26 juni inleder en hungerstrejk. Detta är det tredje extrema hotet mot hans liv och hälsa. I sitt redan kraftigt försvagade tillstånd kommer han inte att kunna överleva en hungerstrejk under någon längre tid. Men uppenbarligen ser Djalali nu detta som sin sista utväg.

Djalali forskar inom katastrofmedicin (disaster medicine) som är ett forskningsområde av synnerligen stor internationell betydelse och som har globala humanitära utgångspunkter. För att vetenskapliga framsteg ska komma alla tillgodo antog UNESCO 2017 Recommendation on Science and Scientific Researchers där en av punkterna betonar forskares frihet och rättigheter (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000263618>) inklusive fri rörlighet. Iran är medlem av UNESCO sedan 1948.

Den globala organisationen för forskning och vetenskap International Science Council (ISC, dåvarande namn ICSU) publicerade 2011 dokumentet "Principle of Universality (Freedom and Responsibility) of Science" som innefattar "freedom of movement, association, expression and communication for scientists" (<https://council.science/news/responsibilities-of-scientists-underlined-by-scientific-community/>). Iran är medlem av ISC/ICSU.

Utifrån dessa perspektiv är det särskilt bestickande att Iran fängslat och dödsdömt Djalali.

Kungl. Vitterhetsakademien
KUNGL. VITTERHETS HISTORIE
OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

Svenska
AKADEMIEN

SVERIGES UNGA AKADEMI

THE HUMAN RIGHTS COMMITTEE OF SWEDEN'S SCIENTIFIC AND LITERARY ACADEMIES

Kommittén ber nu regeringen att i denna nya och än mer förvärrade situation söka en ny väg framåt i kontakterna med Iran och att vara beredd att pröva även sådant som tidigare setts som uteslutet. Den humanitära ansträngningen måste fortsätta. Nu dessutom med förnyad kraft eftersom den hittills, trots framgångarna, inte räckte för att rädda Djalali, som nu kämpar för sitt liv.

Högaktningsfullt,

Dan Larhammar

Tf ordförande, Akademiernas kommitté för mänskliga rättigheter